

Práh Terezína

Čas je fyzikální veličina. Čas je okamžik. Čas je nenahraditelný a neúprosný. Důkazu se nám dostává z mnoha příkladů. Já bych chtěla psát o té před 76 let zpátky. Je 76 let hodně? Málo? Dávná minulost? Nevím jak vám, ale mně to nepřijde tak dávno.

Jedná se o Terezín. Právě tady se nacházela mezistanice. Bylo to jako čist text a hledat mezi řádky. Byl to mezivýpočet před výsledkem. Byl to mezikrok před rozsudkem smrti. Byl to vstup do jednosměrky, z které nebylo úniku. Toto místo se stalo osudným pro milióny lidí, milióny nadějných spisovatelů, sportovců a kdo ví koho všeho.

Všem v Terezíně bylo zakázáno se vzdělávat. Báli se snad nacisté, že by byli lepší než oni? Věděli snad, že jsou silnější? Báli se si připustit, že nejsou ti, za které se považovali? Ať to bylo z jakékoliv důvodu i sem dosáhla ta nejsilnější zbraň. Láska. Nemyslím teď lásku člověka k člověku. Ani lásku k věci nebo třeba hudbě. Myslím lásku k poznání, lásku k vzdělání, Lásku s velkým L.

Pronikla sem s paprskem světla, které se místy prodíralo a dopadalo na zdupanou zem. Byl to paprsek naděje; té jediné věci, kterou jim nikdo nemohl vzít. Je úžasné, že se lidé vzdělávali i přes zákaz, nebezpečí. Je to nesrovnatelné s dnešní povinnou školní docházkou. Je to jako by současnost byla v negativu. To co byl předtím zákaz, je zde povinnost. To, pro co lidé riskovali, se stalo opomíjeným až zavrhaným. To, za co lidé bojovali, je dnes odsuzováno.

Ano i takto se mění lidé, i takto se mění svět. Můžeme jet do Terezína a stát na stejné zemi jako židé odsouzeni na smrt; budeme mít ale jiné priority. Nesrovnatelné někteří srovnávají. Nepopsatelné někteří popisují. Dnes ideální podmínky pro život, avšak zkažený svět. K čemu je svoboda, když si ji lidé neváží? K čemu je skvělé vzdělání, když ho lidé promrhají? K čemu je bohatství, když si není co víc koupit?

Z našeho života se vytratila hloubka. Je to jakoby nám vysychali kořeny. Malý strom, který byl okusován a bál se o přežití vyrostl v mohutný strom s krásnou korunou, ve které našli místo všichni Ztracení. Ten strom tu stojí pořád. Na venek se nezměnil, možná až na nějakou uschlou větvičku, ale uvnitř je prohnílý a prolezlý červy. Jak se pak můžeme divit, že ten strom neroste? Že chřadne i navenek? Že se bortí? Ztratil kořeny, to co mu dodávalo vše potřebné.

Proto tedy doufám ve znovunalezení kořenů vzdělání, pro které má cenu riskovat. Doufám v obnovení víry a důvěry. Doufám v nezkažený svět.

Nedokáži tvrdit, jestli tohle vše byla a je pravda. To co ale vím jistě je, že obdivuji ty silné osobnosti, které dokázali přežít. Obdivuji ty, kteří i přes zákaz šli a vyučovali ostatní. Obdivuji ty, kteří riskovali pro ostatní své životy. Obdivuji ty, kteří měli stále důvěru v lidstvo. Obdivuji všechny, kteří přešli práh Terezína, a tím změnili Svět.